

KADERNOTA 2020-2023

Juni 2019

Inhoudsopgave

1	Aanbiedingsbrief	3
2	Voorlopige (financiële) uitkomst	6
2.1	Totaaloverzicht	6
2.2	Van programmabegroting 2019-2022 naar de Kadernota 2020-2023	6
3	Kaders en uitgangspunten	7
4	Financieel perspectief 2020-2023	8
4.1	Totaal resultaat Kadernota 2020-2023	8
4.2	Ontwikkeling saldo van 2019-2022 naar 2020-2023	9
4.3	Geïntensiveerd bestaand beleid	10
4.3.1	Programma 1: Sociaal domein	10
4.3.2	Programma 3: Ruimtelijk domein	10
4.3.3	Programma 5: Dienstverlening en bedrijfsvoering	11
4.4	Nieuw beleid en ontwikkelingen	12
4.4.1	Programma 1: Sociaal domein	12
4.4.2	Programma 2: Economisch domein	13
4.4.3	Programma 3: Ruimtelijk domein	14
4.4.4	Programma 4: Veiligheid	15
4.4.5	Programma 5: Dienstverlening en bedrijfsvoering	15

1 Aanbiedingsbrief

Aan de Raad van de gemeente Wijk bij Duurstede,

Voor u ligt de Kadernota 2020-2023. Deze Kadernota laat de beleidsmatige en financiële ontwikkelingen zien waar we de komende jaren mee te maken krijgen. Deze ontwikkelingen zijn bepalend voor de Begroting 2020 en de Meerjarenraming 2021-2023. De Kadernota geeft dus aan wat in ieder geval in de begroting 2020 opgenomen dient te worden om de doelstellingen te kunnen realiseren. Wij leggen u een bijna sluitende concept begroting voor. Mogelijk zijn er tussen het moment van het opstellen van de Kadernota door uw raad en het vaststellen van de begroting in oktober ook nieuwe ontwikkelingen die een plek in de Begroting 2020 en de Meerjarenraming 2021-2023 vragen.

Beleidsmatige ontwikkelingen

Het jaar 2020 belooft genoeg uitdagingen. De voorbereidingen voor de invoering van de Omgevingswet lopen gestaag, de verbouwing van het oude Stadhuis (mede) tot een nieuw onderkomen voor Museum Dorestad krijgt in 2020 vorm. Onze samenwerking met het bedrijfsleven om het Uitvoeringsplan van de Economische Agenda gestalte te geven, gaat naar verwachting zijn eerste vruchten afwerpen. Ook gaan we versterkt inzetten op het tegengaan van ondermijning en investeren we in veiligheid. De projecten als bouw van een nieuw winkelcentrum bij De Heul en de Horden, planontwikkeling van de Postkantoorlocatie en een nieuwe Gemeentewerf en Milieustraat laten zien dat Wijk bij Duurstede zich blijft ontwikkelen. Dit wordt mede onderstreept door onze blijvende inzet op het bouwen van 100 extra woningen per jaar, (deels) binnen danwel (deels) buiten de rode contour. In U10 verband zijn wij daarom bezig met het opstellen van een Ruimtelijk Economisch Programma.

Voor duurzaamheid zijn wij samen met de U16 regiogemeenten aan het ontdekken hoe we de energietransitie het beste vorm kunnen geven. Wij hebben het thema in twee uitwerkingen opgepakt, namelijk het uitfasen van fossiele brandstoffen en het infasen van duurzame energie. Bij de uitwerking en de financiële vertaling stellen wij vast dat het uitfasen van fossiele brandstoffen (lees aardgasvrij maken) de door ons zelf gestelde termijn van 2030 praktisch en financieel niet haalbaar lijkt. Hierover gaan wij graag met u in gesprek. Via een separaat Raadsmemo die u in juni ontvangt informeren wij u hierover.

Onze ambities zijn groot. De financiën van het Rijk vragen ons ook om behoedzaam en realistisch te begroten en daarom bescheiden te zijn met nieuw beleid.

De transformatie in het sociaal domein krijgt steeds meer vorm. Samen met partners in de zorg bieden we nieuwe (innovatieve) antwoorden op de groeiende vraag naar zorg. Voor het sociaal domein is de situatie rondom de financiering van de taken die voortvloeien uit de Jeugdwet en WMO wel een doorlopende uitdaging. Dit is echter niet alleen een Wijks vraagstuk, maar een landelijke problematiek. Wij nemen de maatregelen die wij kunnen nemen. Deze zijn vastgelegd in de memo Grip op het Sociaal Domein. Maatregelen die wij nemen zijn onder andere: oprichten diagnostisch team, herijking koersbepaling van Loket Wijk en herziening van de (boven)regionale inkoop. Ook blijven wij in VNG-verband aandacht en oplossingen vragen van het Rijk voor ontoereikende rijksbijdragen. Wij zijn en blijven hierover ook voortdurend met u in gesprek.

De afgelopen jaren is een sober beleid toegepast op het beheer van de openbare ruimte in onze gemeente. We hebben afgelopen tijd gelukkig € 100.000 extra kunnen inzetten, maar diverse

investeringen zijn uitgesteld. Er zijn in de komende jaren investeringen nodig om de openbare ruimte op het huidige niveau te kunnen handhaven en om vorm te kunnen geven aan de cyclische vervangingsopgaven voor de lange termijn. Dat laatste is noodzakelijk om op lange termijn onze openbare ruimte op een goede en veilige manier in stand te houden. Via het nieuwe beheerplan worden deze afwegingen en keuzes later dit jaar aan u voorgelegd. De financiële gevolgen zijn al meegenomen in de Kadernota.

Het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan, dat naar verwachting binnenkort door uw raad wordt vastgesteld, biedt zicht op het vergroten van de mobiliteit en op oplossingen van een aantal belangrijke knelpunten. Zo gaan we aan de gang met het onderzoek naar de doorstroming en fietsveiligheid bij De Geer. De uitvoering van die maatregelen zullen nog wel wat jaren vergen.

Onze ambities en de ontwikkelingen in de samenleving hebben een direct effect op onze dienstverlening en daarmee op onze organisatie. De leidende gedachte van onze organisatie is dat we in staat zijn om, in samenspraak met onze omgeving, onze invloed op- en verantwoordelijkheid voor het realiseren van maatschappelijke effecten toe of af kunnen laten nemen. Dit vraagt om flexibiliteit en wendbaarheid. De ontwikkelopgaven die dit met zich meebrengt, en wat er voor nodig is om deze opgaven vorm te geven, hebben we in beeld gebracht en vertaald in de programma's Organisatieontwikkeling en Dienstverlening.

Medio 2020 voeren we een "midterm review" uit met betrekking tot de stand van zaken van het collegeprogramma. Over de voortgang van onze beleidsprioriteiten en de uitvoering berichten wij u natuurlijk bij de Jaarrekening, de Voorjaarsnota en de Najaarsnota; in de midterm review blikken we halverwege de beleidsperiode achteruit en vooruit.

Financiële ontwikkelingen

Een aantrekkende economie met sluitende centrale overheidsbegroting zou de suggestie kunnen wekken dat ook de gemeentelijke gelden voldoende dekking bieden voor de gemeentelijke taken. Helaas blijkt dat de Rijksoverheid minder uitgeeft dan zij zich voorneemt. Hierdoor ondervinden gemeenten in het kader van de trap op en trap af systematiek naar verwachting een nadeel bij de vaststelling van de Algemene Uitkering. De Algemene Rekenkamer heeft in de tussentijdse verantwoording op 15 mei 2019 hier ook kritische kanttekeningen bij geplaatst. Concreet betekent dit voor ons dat het definitieve accres over 2018 negatiever is dan verwacht in de decembercirculaire. Ook voor 2019 is dit beeld voorlopig nog niet rooskleurig. De meicirculaire 2019 is echter nog niet verwerkt in deze versie van de Kadernota. Wij verwachten voor de definitieve besluitvorming wel de financiële effecten van de meicirculaire te kunnen presenteren. In deze fase willen wij u de volgende aandachtspunten meegeven.

- In de Algemene Uitkering 2018 is geld beschikbaar gesteld voor financiering van het Interbestuurlijk Programma (IBP). Dit geld is niet apart geormerkt in de huidige begroting opgenomen. Het is deels gebruikt voor de financiering van IBP-gerelateerde taken, maar ook voor de financiering van onze andere taken. De uitvoering van taken op basis van het IBP wordt steeds concreter. Vanuit de programmabegroting is een aanzet gemaakt om de mogelijke taken in het kader van IBP te identificeren en te koppelen aan de beschikbaar gestelde middelen.
- De inhoudelijke keuzes zijn voornamelijk tot stand gekomen door de doelmatigheid en doeltreffendheid van het bestaand en nieuw beleid onder de loep te nemen. Een deel van de geïnventariseerde bezuinigingsmogelijkheden wordt opgebracht door slechts gedeeltelijk te indexeren en het continue kritisch kijken naar de realisaties.

- In de jaarrekening 2018 is een positief resultaat ontstaan vanuit de winstnemingen van de grondexploitatie. Voor 2019-2021 verwachten we ook nog winsten uit grondexploitaties te kunnen presenteren. Deze mogelijke winstnemingen zijn uiteraard niet meegenomen in het saldo van de Kadernota 2020-2023.

Uiteraard nodigen wij uw raad uit actief en richtinggevend met ons mee te denken. Later dit jaar bieden wij u een sluitende begroting 2020 alsook een (structureel) sluitende meerjarenbegroting 2021-2023.

Het college van burgemeester en wethouders

2 Voorlopige (financiële) uitkomst

2.1 Totaaloverzicht

Toelichting:

In onderstaande tabellen worden positieve en negatieve bedragen getoond. Positieve bedragen zijn voordelen en negatieve bedragen dus nadelen.

Totaal resultaat kadernota

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Stand van zaken programmabegroting 2019-2022	74.694	554.831	218.148	-
Saldo geactualiseerde bedrijfsvoering	369.004	469.431	684.880	814.068
Saldo aangepaste bedrijfsvoering	-106.631	-470.328	-417.287	-441.300
Saldo nieuw beleid op ontwikkelingen	-593.070	-326.507	-341.730	-369.660
Saldo Kadernota 2020-2023	-256.004	227.427	144.011	3.108

De Algemene Reserve laat de volgende ontwikkeling zien indien het begrotingsresultaat wordt onttrokken respectievelijk toegevoegd aan de reserve:

Ontwikkeling Algemene Reserve

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Saldo primo	7.323.672	7.067.668	7.295.095	7.439.106
Verwacht resultaat	-256.004	227.427	144.011	3.108
Saldo A.R. na saldering resultaat kn2020-2023	7.067.668	7.295.095	7.439.106	7.442.213

2.2 Van Programmabegroting 2019-2022 naar de Kadernota 2020-2023

- Bij het opstellen van de Programmabegroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2022 is gebruik gemaakt van de informatie uit de maart- en meicirculaire 2018 van het ministerie van BZK.
- In de Kadernota 2020-2023 is zo veel als mogelijk rekening gehouden met de effecten van de circulaire uit 2018 op onze gemeentefinanciën. De (negatieve) accressen van de algemene uitkering 2018 uit het gemeentefonds zijn verwerkt in het financieel overzicht van de voorjaarsnota 2019 en het meerjarig perspectief 2020-2023.
- Bij het opstellen van de Kadernota was de inhoud van de meicirculaire 2019 nog niet bekend. De meicirculaire verschijnt gewoonlijk begin juni. In onze bestuurlijke planning ontvangt u eerst een Kadernota 2020 exclusief de doorwerking van de meicirculaire 2019. Als de meicirculaire verschenen is en door ons doorgerekend, melden wij u de gevolgen voor de meerjarenbegroting.
- Het mogelijke financiële effect voor het bestemmen van de opbrengsten van de ontvangen precario rechten wordt binnen het begrotingssaldo verwerkt.
- Daarnaast is in 2018 de basis tot stand gekomen voor "Grip op het Sociaal Domein" waarbij bezuinigingsmaatregelen en benodigde investeringen zijn benoemd voor het sociaal domein. Wij hebben de maatregelen structureel in de begroting verwerkt waardoor we geen stelposten meer hebben in onze manier van begroten.

De beraadslagingen aangaande deze Kadernota 2020-2023 vormen, samen met de doorwerking van de meicirculaire 2019, vervolgens het uitgangspunt bij het opstellen van de uiteindelijke programmabegroting 2020-2023.

3 Kaders en uitgangspunten

Naast de in dit document opgenomen financiële kaders en beleidsmatige ontwikkelingen zijn ook de inhoudelijke uitgangspunten van en actualisatie van beheer- en ontwikkelplannen leidend geweest bij het opstellen van deze Kadernota.

Het huishoudboekje van de gemeente moet op orde zijn en met belastinggeld wordt zinnig en zuinig omgegaan. Dit betekent dat de gemeentelijke begroting in meerjarig perspectief sluitend dient te zijn waarbij er geen onduidelijkheid mag zijn over hoe we dat gaan realiseren. Dat doen we door realistisch te ramen waarbij we bezuinigingsmaatregelen en taakstellingen op het betreffende taakveld verwerken.

Voor de begrotingsdiscipline hanteren we de volgende uitgangspunten:

- In het collegeprogramma staat een nadrukkelijk streven voor de inwoners van Wijk bij Duurstede een lastenverlichting te realiseren. We hanteren de nullijn en passen geen inflatiecorrectie toe. Mocht de noodzaak blijken (jaarlijks gezien) dan voeren we een inflatiecorrectie door. Wanneer de begroting dit toelaat dan voeren we een lastenverlichting door. Dit jaar zijn wij wederom genoodzaakt een inflatiecorrectie toe te passen.
- De decentralisaties in het sociaal domein worden uitgevoerd binnen de beschikbare middelen. De praktijk laat echter zien dat de wettelijke taken op het gebied van jeugdhulp niet uitgevoerd kunnen worden binnen de beschikbare middelen. Ook de invoering van het landelijke abonnementstarief bij de WMO geeft druk op het uitgangspunt. Aanvulling vanuit de Algemene Middelen blijft voorlopig onvermijdbaar, maar het laat onverlet dat we met het plan “Grip op het Sociaal Domein” ook de bestuurlijke keuzemogelijkheden blijven toepassen en actualiseren.
- De begroting en meerjarenramingen zijn structureel en reël in evenwicht. Structurele lasten worden gedekt door structurele inkomsten. Het streven is om voor 2021 dit evenwicht bereikt te hebben. Bij dreigend begrotingstekort wordt gekeken naar het takenpakket of de inkomsten. Bij iedere najaarsnota dient het meerjarig perspectief ook in evenwicht te zijn met de uitgangsprincipes.
- Tijdelijke uitgaven worden voor zover mogelijk gedekt met incidentele middelen. Aanpassing van de verordeningen en het herinrichten van de informatievoorziening is een belangrijk instrument om hierop te kunnen sturen.
- Uitgangspunten voor de begroting 2020 zijn:
 - Voorlopig prijsindexatiepercentage voor 2020 is 2,4% (CPI).
 - De interne rekenrente is gebaseerd op de rente omslagberekening en vastgesteld op 0,5%.
 - Indexatie van loonkosten is 2,4% conform het uitgangspunt in de meicirculaire 2018.
 - De indexatie van belastingen en leges voor 2020 is 1,5%.

De definitieve percentages worden bepaald op basis van de meicirculaire 2019.

4 Financieel perspectief 2020-2023

De Programmabegroting 2019 en Meerjarenraming 2020-2022 eindigen met een structureel overschot met ingang van jaarschijf 2020. Uiteraard vormen deze uitkomsten de basis van de beginstand van de Kadernota 2020-2023. De bijstellingen die in dit hoofdstuk worden gepresenteerd hebben een effect op het financieel perspectief en resulteren per saldo in een meestal sluitende begroting/meerjarenraming. De in deze Kadernota opgenomen bijstellingen beperken zich tot onontkoombare ontwikkelingen en actualisaties. Gelet op de ontwikkeling van de Algemene Uitkering, de tekorten van het sociaal domein en investeringen voor duurzaamheid, is er terughoudend omgegaan met andere wenselijke voorstellen die structureel van aard zijn.

Wij nemen u op de volgende wijze mee in de ontwikkeling van de uitkomsten:

1. Totaal resultaat Kadernota 2020-2023
2. Ontwikkeling saldo van 2019-2022 naar 2020-2023 regulier geactualiseerde bedrijfsvoering
3. Geïntensiveerd bestaand beleid
4. Nieuw beleid

In onderstaande tabellen worden positieve en negatieve bedragen getoond. Positieve bedragen zijn voordelen en negatieve bedragen dus nadelen. Groen gearceerde regels hebben betrekking op investeringen waarbij de verwachte kapitaallasten zijn opgenomen in de doorrekeningen.

4.1 Totaal resultaat Kadernota 2020-2023

Onderstaand treft u het verwacht resultaat aan van de Kadernota 2020-2023. Vooral nog is dit de uitkomst met een eerste inschatting van de uitkomst van de meicirculaire 2019.

Totaal resultaat kadernota

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Stand van zaken programmabegroting 2019-2022	74.694	554.831	218.148	-
Saldo geactualiseerde bedrijfsvoering	369.004	469.431	684.880	814.068
Saldo aangepaste bedrijfsvoering	-106.631	-470.328	-417.287	-441.300
Saldo nieuw beleid op ontwikkelingen	-593.070	-326.507	-341.730	-369.660
Saldo Kadernota 2020-2023	-256.004	227.427	144.011	3.108

4.2 Ontwikkeling saldo van 2019-2022 naar 2020-2023

Het betreft hier alle reguliere begrotingsposten die geactualiseerd zijn aan de hand van de huidige stand van zaken.

Versie:	6-6-2019	2020	2021	2022	2023
Saldo programmabegroting 2019 (vastgesteld)	74.694	554.831	218.148	-	-
Totaal geactualiseerde bedrijfsvoering:	369.004	469.431	684.880	814.068	814.068
Samenvatting van de mutaties:					
1 Actualisatie van de 1e begrotingswijzigingen in de Raad	109.867	126.000	404.500	404.500	404.500
2 Salarissen	-146.673	-108.832	-112.795	-116.839	-116.839
3 Algemene bedrijfsvoering	-553.194	-491.544	-497.346	-218.867	-218.867
4 huren en tarieven	14.442	20.828	27.330	33.949	33.949
5 subsidies	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000
6 Verbonden Partijen	-73.740	-195.597	-205.663	-230.553	-230.553
7 Stand van zaken Accres ontwikkeling na behandeling	pm	pm	pm	pm	pm
8 Impact ontwikkeling gemeente fonds accres	-78.488	-155.377	-136.259	-275.348	-275.348
9 Impact overheveling sociaal domein	78.488	155.377	136.259	139.089	139.089
10 Herziening Kapitaallastendoorrekening nav BBV voors	743.600	743.600	743.600	743.600	743.600
11 Effect lokale heffingen	279.702	279.976	280.254	289.536	289.536
12 Doorschuiving kapitaalslasten doorstroming en fietsveiligheid	-	100.000	50.000	50.000	50.000
Saldo geïntensiveerd bestaand beleid	-106.631	-470.328	-417.287	-441.300	-441.300
Saldo nieuw beleid op ontwikkelingen	-593.070	-326.507	-341.730	-369.660	-369.660
Begrotingssaldo geactualiseerde bedrijfsvoering	-256.004	227.427	144.011	3.108	3.108

Toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen:

- Actualisatie 1^e begrotingswijziging; in de Raad van december is een aantal bezuinigingsmaatregelen bekrachtigd. Deze zijn in meerjarig perspectief toegevoegd.
- Salarissen. In de meicirculaire 2018 is een verwachte loonontwikkeling voor 3 jaar afgegeven. Wij hebben deze ontwikkeling toen niet overgenomen en een iets gematigder beeld opgenomen. We hebben de verwachte loonontwikkeling nu bijgesteld. Daarnaast zijn ook de vergoedingen voor de Raad aangepast conform het landelijk besluit.
- Algemene bedrijfsvoering. Hierbij zijn de lopende reguliere begrotingsaanpassingen doorgevoerd
- Huren en tarieven. Door gewijzigde indexaties zijn deze geactualiseerd
- Subsidies. Door gewijzigde indexatie is er een geringe actualisatie
- Verbonden partijen. Via de reguliere procedure leggen wij u de kadernota's en de begrotingen voor van onze verbonden partijen. De actuele financiële stand van zaken is hierin opgenomen.
- Accres verwachtingen 2019. Via de tussentijdse beschouwingen in mei is ons duidelijk geworden dat het Rijk over 2018 minder heeft besteed dan was voorzien. Wij hebben gemeend dit ingeschatte nadeel mee te nemen.
- Accres verwachtingen 2020-2023. In het kader van de trap op trap af systematiek verwachten wij dat het accres ook voor de komende jaren negatief gaat uitvallen. Meer zekerheid hierover ontstaat bij de definitieve meicirculaire 2019.
- Het Rijk gaat gemeenten extra middelen ter beschikking stellen voor de uitvoering van Jeugd. Totdat de uitkomst hiervan nog niet exact bekend is stellen we dat het accres minimaal gecompenseerd zal worden.
- Herziening kapitaallasten. Onze financiële verordening is van 2006 en is inmiddels gedateerd geraakt met de actuele wet- en regelgeving. Wij hebben de BBV voorschriften in de begrotingsopstelling gehanteerd.

11. De OZB tarieven zijn in 2018 met betrekking tot het heffingsjaar op gedateerde informatie tot stand gekomen. Voor 2019 levert dit een nadeel op. Daarnaast is gebleken dat de areaal uitbreiding een forse impact heeft op de verwachte opbrengsten over 2019. We zullen de tarieven voor 2020 aanpassen op basis van de huidige inzichten.
12. In het Gemeentelijk Verkeers- en VervoersPlan (Gvvp) is het onderzoek voor de doorstroming en fietsveiligheid bij de Geer voor 2020 opgenomen. De oorspronkelijke gebudgetteerde kapitaallasten schuiven daarmee door naar latere jaren.

4.3 Geïntensiveerd bestaand beleid

Onderstaand treft u per programma een overzicht aan van de wijzigingen van geïntensiveerd bestaand beleid. De groen gearceerde regels hebben betrekking op investeringen waarbij de kapitaallasten zijn opgenomen in de Kadernota.

4.3.1 Programma 1: Sociaal domein

De belangrijkste wijziging is dat in de voorgaande programmabegroting het effect van “Grip op het Sociaal Domein” in een stelpost was opgenomen. Deze stelpost is niet meer aanwezig en volledig uitgewerkt. Met de Provincie Utrecht is afgesproken dat we voor uitwerking van het plan “Grip op het Sociaal Domein” het gemiddelde bedrag gaan hanteren tussen de minimale variant en de maximale verwachting. Dit is budgetneutraal gebeurd.

Aandachtspunt is de stijging van het aantal cliënten in zorg. In de meicirculaire verwachten we een beeld te krijgen welke compensatie wij krijgen vanuit het rijk. Dit verwerken wij in de tweede versie van de kadernota die u later ontvangt.

Er is in het kader van Grip op het Sociaal Domein een eerste voordeel in te boeken. Het betreft de herziening inkoop bij Veilig Thuis 18+ en Save Midden Nederland. De doorbelasting inkoop betreft een verschuiving van programma 5 naar programma 1. Dit is op begrotingsniveau budgettair neutraal maar niet op programmaniveau en is daarom als wijziging opgenomen.

besluit	Toelichting	2020	2021	2022	2023	Programma
1,01	Hogere instroomclënten agv landelijke beleid ihkv introductie van het abonnementstarief. Beperking van doelgroepenbeleid vereist een aanscherping in de verordening en heeft pas op langere termijn mogelijk effect	pm	pm	pm	pm	1
1,02	Een bovenregionale subsidietender heeft geleid tot lagere kosten. VT18+ besparing € 6.038 en SVNM € 13.489.	19.527	19.527	19.527	19.527	1
1,03 tot en met 1,19	Uitwerking van de invoering Grip op Sociaal Domein.	42.146	-389.054	-389.054	-389.054	1
1,20	doorbelasten inkoop centraal naar programma 1	40.000	pm	pm	pm	1
totaal programma 1		101.673	-369.527	-369.527	-369.527	

4.3.2 Programma 3: Ruimtelijk domein

Het implementatieplan van de omgevingswet is vastgesteld. Wij hebben u hierover eind mei per raadsmemo geïnformeerd. In het implementatieplan is inzichtelijk gemaakt welke capaciteit en welke budgetten daarmee gemoeid zijn. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen: 1) Wat noodzakelijk is (must have) om te voldoen aan de wettelijke vereisten voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2021 en wat 2) Aanvullend voortvloeit uit onze eigen ambitie (nice to have). De musthaves passen binnen de reeds gereserveerde budgetten in de Meerjarenbegroting 2019-2021. Bij de nice to have's zullen wij de raad om extra budget vragen.

Het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) is door de raad besproken in de voorbespreking in mei. Vooruitlopend op de vaststelling van het zijn de benodigde investeringen opgenomen in deze kadernota.

We ondersteunen de inzet op locaties als de Heemtuin en de Graanakker. Dit is van belang in het kader van het ondersteunen van inwonersinitiatieven en participatie. Qua beheer vraagt ook het preventief verwijderen van wortels onze aandacht, evenals het schoonhouden van boomkransen en haagvoeten. Ook de impact van de essentak- en kastanjeboomziekten vragen voor de komende jaren extra inzet naast de reguliere taken. De benodigde maatregelen hiervoor worden bepaald op basis van de jaarlijkse inspectie. Het verwijderen van gedenktekens en graven waarvoor de grafrechten niet worden verlengd, brengt extra kosten met zich mee.

De ingeboekte bezuiniging op zwerfafval is structureel opgenomen, terwijl dit een eenmalige bezuiniging betreft die in 2019 is gerealiseerd. De energieprijzen voor de openbare verlichting zijn met 60% gestegen. De vervanging in de komende jaren door LED verlichting zorgt ervoor dat we deze stijging deels kunnen ondervangen.

besluit	Toelichting	2020	2021	2022	2023	Programma
1,25	Inzet bij locaties die niet primair tot taakveld van BOR behoren. Voorbeelden Heemtuin, graanakker bij de nevengeul. Insteek is om deze locaties toe te voegen aan het beheerplan	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	3
1,26	Voorkomen is beter dan genezen, preventief verwijderen van wortels	pm	pm	pm	pm	3
1,27	Extra onderhoud aan boomkransen en haagvoeten om de uitstraling te verbeteren	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000	3
1,33	Ingeboekte bezuiniging op zwerfafval lijkt niet haalbaar te zijn	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000	3
1,35	Extra kosten ivm onderhoudskosten en verwijderen gedenktekens	pm	pm	pm	pm	3
1,36	éénmalige inspectie 70 zieke essen ivm veiligheid	pm	pm	pm	pm	3
1,37	Stijging tarieven stroomkosten openbare verlichting	-14.650	-8.290	-8.290	-8.290	3
1,38	Realisatie projecten vanuit het GVVP	-125.000	-105.165	-11.470	-14.743	3
1,39	Versterking van verzwakte bermen. Kredietbesluit uit 2017 die is doorgeschoven. Samenloop met ontwikkeling waterschap	pm	pm		-20.740	3
	totaal programma 3	-177.650	-151.455	-57.760	-81.773	

4.3.3 Programma 5: Dienstverlening en bedrijfsvoering

Wij blijven werken aan het verder ontwikkelen en verbeteren van onze dienstverlening. Via het onlangs gestarte programma Dienstverlening geven we concreet inhoud en vervolg aan de uitkomsten van de burgerpeiling. Het kan zo zijn dat de doorontwikkeling van onze dienstverlening tot extra investeringen leidt. In dat geval doen we u hiervoor een separaat voorstel.

Met betrekking tot de begroting 2019 is rekening gehouden met de aanschaf van twee softwareprogramma's voor analyse en ondersteuning van de management informatie. Er is een andere oplossing gevonden waardoor deze investeringen op dit moment niet meer noodzakelijk zijn.

besluit	Toelichting	2020	2021	2022	2023	Programma
1,40	vrijval investering management informatie tool met bijbehorende kapitaalslasten	5.000	5.000	5.000	5.000	5
1,41	vrijval investering in tool voor risico- en weerstandsvermogen	5.000	5.000	5.000	5.000	5
1,42	Stelpost 17 (verkoop oude postkantoor) niet in 2019 maar in 2021	-20.452	20.452			
1,43	Stelpost 19 (verkoop oude bibliotheek) niet in 2019 maar in 2021	-20.202	20.202			
1,46	Projectplan voor programma dienstverlening volgt nog met investeringswensen	pm	pm	pm	pm	5
totaal programma 5		-30.654	50.654	10.000	10.000	

4.4 Nieuw beleid en ontwikkelingen

Onderstaand treft u per programma een overzicht aan van de besluitpunten voor nieuw beleid en ontwikkelingen:

4.4.1 Programma 1: Sociaal domein

Bij het Anker wordt een taalklas gefinancierd zodat kinderen van statushouders een goede start maken en daarna kunnen instromen in het reguliere (basis)onderwijs. Dit project liep tot 2019; de wens is om dit te continueren. Ook over de uitbouw en inrichting van de school met de Bijbel is met de raad besproken en is nu begroot conform de huisvestingsverordening.

Vanaf 2021 hevelt het Rijk de beschermd wonentaken over naar de gemeenten. Deze taken worden nu nog door een centrumgemeente uitgevoerd en deze ontvangen ook daarvoor de beschikbare geldstromen. Het is nog onzeker of taken vanuit de Wet Langdurige Zorg nog worden overgeheveld naar gemeenten. Wij houden daar wel rekening mee en hebben de eerste verkennende cijfers van het Ministerie overgenomen en veronderstellen dat de financiering volledig opgaat aan programmakosten.

Tot slot zijn wij in regionaal verband aan het verkennen wat wij kunnen doen aan fraudebestrijding bij Jeugd en WMO. De benodigde investeringen en verwachte baten zijn nog niet in deze Kadernota opgenomen.

Besluit	Omschrijving	Toelichting	I/S	2020	2021	2022	2023	Programma
7,01	School met de Bijbel	Uitbouw en inrichting van de school met de Bijbel	S	-21.644	-21.542	-21.440	-21.338	1
7,02	taalklas	Bij het Anker wordt een taalklas gefinancierd zodat kinderen van statushouders een goede start maken en daarna kunnen instromen in het reguliere (basis)onderwijs. Dit project liep tot 2019; de wens is om het te continueren.	S	-31.500	-31.500	-31.500	-31.500	1
7,03	Beschermd wonen en uitname WLZ	Beschermd wonen is nu belegd bij de centrumgemeenten. Per 01-01-2021 wordt dit gedecentraliseerd naar de gemeenten en toegevoegd aan de Wmo. Daarnaast zal een groep langdurige GGZ-cliënten overgaan naar de Wlz maar is er onzekerheid hoe groot de uitname uit het GF zal zijn.	S		1.943.631	1.943.631	1.943.631	1
7,05	Beschermd wonen en uitname WLZ	Verwachte uitgaven op begeleid wonen en overgang groep langdurige GGZ-cliënten naar de Wlz	S		-1.943.631	-1.943.631	-1.943.631	1
7,06	fraudeherkenning	regionale samenwerking op fraudebestrijding Wmo en Jeugd	S	pm	pm	pm	pm	1
Totaal sociaaldomein				-53.144	-53.042	-52.940	-52.838	

4.4.2 Programma 2: Economisch domein

Eind 2018 heeft de BV Gravenbol de samenwerkingsovereenkomst opgezegd. Door de natura-2000 wetgeving zijn de exploitatiemogelijkheden op de Gravenbol beperkt waardoor er geen direct rendement mogelijk is. Hierdoor staan we voor een lastige opgave. Het openhouden van het recreatieterrein brengt hoge kosten met zich mee. Daarom onderzoeken we in 2019 samen met de Provincie welke beheer-/exploitatiemogelijkheden er zijn binnen de wetgeving. Als blijkt dat de exploitatiemogelijkheden beperkt zijn, zullen we moeten bijdragen om openstelling te garanderen.

Aan een aantal dukdalven in de stadshaven is groot onderhoud of vervanging onontkoombaar. Ook willen we de stadshaven aantrekkelijker maken voor passanten. Onder andere door het aantal ligplaatsen uit te breiden en bezoekers beter te faciliteren. Tegelijkertijd zien we dat er structureel gelden zijn opgenomen voor leges in verband met een Horecaboot in de haven. Nu deze horecafunctie (nog) niet in het bestemmingsplan is opgenomen, komen deze legesinkomsten (vooralnog) te vervallen.

Wijk bij Duurstede wil zich duidelijker positioneren in de regio. Om een meer actieve rol te kunnen spelen bij de bestuurstafels van de U10 en U16 hebben we budget nodig voor de inzet van extra ambtelijke capaciteit.

Wij zijn sinds 2016 betrokken bij het opstellen van de Regionale (inter)nationale strategie voor toerisme. In 2020 en 2021 wil Utrecht Marketing deze strategie nog verder vorm geven. In 2019 wordt zowel het wandelknooppuntennetwerk aangelegd als een nieuw Klompenpad tussen Wijk bij Duurstede en Doorn. Voor beide vergt dit vanaf 2020 een bijdrage voor beheer en onderhoud.

Tot slot willen we in het kader van onze duurzaamheidsdoelstelling voor onze eigen organisatie drie laadpalen voor elektrische auto's realiseren in de parkeergarage van het Huis van de Gemeente.

Besluit	Omschrijving	Toelichting	I/S	2020	2021	2022	2023	Programma
7.14	Duurzaamheid	Realiseren van drie elektrische laadpalen (elk twee aansluitingen) in de parkeergarage.	S	-2.638	-2.624	-2.610	-2.596	2
7.19	exploitatie haven; horecaboot	afamen leges exploitatie horecaboot	S	-9.010	-9.010	-9.010	-9.010	2
7.21	Oude Stadshaven 1	Een aantal meerpalen aan de hoofdeiger zijn aangetast. Inmiddels is een beroep gedaan op garantie maar de aansprakelijkheid hiervoor wordt door de aannemer afgewezen. Dit traject kan nog lange tijd duren. Vanwege mogelijke veiligheidsaspecten is vervanging	S	-3.885	-3.866	-3.847	-3.827	2
7.22	Oude Stadshaven 2	Uitbreiding van het aantal ligplaatsen in de stadshaven. Op deze wijze kan de stadshaven aantrekkelijker worden gemaakt voor watertoerisme. E.e.a. in samenhang met de eerdere overeenkomst met de exploitant.	S	-3.883	-3.865	-3.847	-3.828	2
7.23	Beheer recreatie terrein Gravenbol, zie ook besluit 6,02	Middelen voor het beheer van recreatie terrein Gravenbol	I	pm	pm	pm	pm	2
7.24	Beheer en onderhoud Wandelknooppunten netwerk (B&W besluit 26mrt19)	Het beheer en onderhoud van het routenetwerk wordt uitgevoerd door het Routebureau Utrecht. Door het wandelknooppuntennetwerk krijgen we extra km, route dus gaat de bijdragen aan het routebureau	S	-6.612	-6.612	-6.612	-6.612	2
7.25	Regio strategie Internationaal Toerisme	Verlengen van onze deelname aan de regiostrategie voor (inter)nationaal toerisme in de regio Utrecht	I	-2.961	-2.961			2
7.26	Klompenpaden	Middelen voor de aanleg van nieuw Klompenpad, en behouden van de oude.	S	pm	pm	pm	pm	2
7.27	U10	Mogelijke extra bijdragen voor opgaventafels	S	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	2
		Totaal economie		-53.989	-53.938	-50.925	-50.874	

4.4.3 Programma 3: Ruimtelijk domein

Vooral het programma Duurzaamheid heeft een behoorlijke ontwikkeling doorgemaakt. Vanuit landelijk maar ook regionale ontwikkelingen is ons inzicht verrijkt en wordt ons steeds meer duidelijk hoe we hier vorm aan kunnen geven. Voor de begroting zien we voor duurzaamheid twee hoofdtaken waarbinnen we de verdere uitvoering vorm gaan geven.

Het eerste taakveld is gericht op uitfasen van fossiele brandstoffen waarbij we vooralsnog opteren voor de minimale variant. In deze minimale variant zit: het opstellen van het verplichte warmteplan, Noorderwaard-Noord aardgasvrij (reeds opgestart), U-Thuis/JouwHuisSlimmer (gekoppeld aan U10 deelname) en financiering energieloket en -tafel. Deze werkzaamheden worden zo sober als mogelijk uitgevoerd. Wat niet is opgenomen zijn de gemeentelijke kosten voor het aardgasvrij maken van de overige wijken en dorpen. Dit betekent dat ambitie aardgasvrij in 2030 niet gerealiseerd kan worden.

Het tweede taakveld is gericht op infasen van duurzame energie. Hiervoor worden de volgende werkzaamheden gedaan: opstellen Regionale Energie Strategie, Ondersteuning professionalisering EVEC, het project New Grid on the Block en project Energieke Regio / Heel Wijk in de Zon

Via een separaat raadsmemo wordt u in juni hierover uitgebreider over de ontwikkelingen rondom duurzaamheid geïnformeerd.

Bij de kwaliteit van de openbare ruimte geldt dat wij via het nog door de raad vast te stellen Beheerplan Openbare ruimte extra middelen vragen voor investeringen om de kwaliteit en veiligheid van onze openbare ruimte ook in de toekomst op het gewenste niveau te houden. Een gedeelte flexibel inzetbaar budget is wenselijk om maatwerkoplossingen te kunnen bieden voor verzoeken vanuit de samenleving, participatietrajecten en nieuwe initiatieven. Voor de functie van verkeer hebben wij nu te weinig capaciteit, gelet op de groeiende reguliere werkzaamheden voor dit taakveld.

Besluit	Omschrijving	Toelichting	I/S	2020	2021	2022	2023	Programma
7,07	Duurzaamheid	Duurzaamheid: uitfasen fossiele brandstoffen conform minimale variant	S	-305.000	-135.000	-135.000	-135.000	3
7,08	Duurzaamheid	Duurzaamheid: Infasen duurzame energie conform akkoord	S	-77.500	-77.500	-42.500	-17.500	3
7,09-7,13	Duurzaamheid	Huidig budget Duurzaamheid inzetten als dekking voor nieuw beleid Duurzaamheid	S	81.400	81.400	81.400	81.400	3
7,28	Flexibel budget BOR	Flexibel budget BOR burgerparticipatie	S	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000	3
7,29	Extra investeringen BOR	Na een sobere 2009-2019 is de wens om de vervangingsinvesteringen weer op een hoger kwaliteitsniveau te verkrijgen. Voorstel is 500k extra in 2020 oplopend tot 1000k in 2025	S		-19.417	-38.742	-57.975	3
7,30	ophogen vervangingsinvesteringen woonwijken	Er is een investeringskrediet van 620 k voor vervangingen van beheer. Dit is onvoldoende om het gewenste kwaliteitsbeeld te behalen. Daarvoor lijkt 1,5 mln nodig te zijn	S	0	-34.173	-68.185	-102.036	3
7,32	Vastgoed	Overheid streeft naar Gasloos per 2030. Veel van onze panden zijn niet gasloos. Onderzocht moet worden of en hoe onze panden gasloos gemaakt kunnen worden.	S		pm			3
7,33	Verkeer	Extra capaciteit bij verkeer is nodig voor het realiseren van de nieuwe wegen- en beheerplannen	S	-42.000	-42.000	-42.000	-42.000	3
		Totaal ruimte		-393.100	-276.690	-295.027	-323.111	

4.4.4 Programma 4: Veiligheid

Het Rijk stuurt aan op intensivering van toezicht in het kader van ondermijning. De verwachting is dat in de meicirculaire hier ook extra geld voor beschikbaar wordt gesteld. Als gemeente hebben we hier een belangrijke en toenemende taak in het kader van veiligheid en zorg. Hiervoor is extra formatie nodig. Daarnaast verwachten we dat het toezicht op de kinderopvang geïntensiveerd gaat worden. Wij verwachten hier ook een bijdragen vanuit de Algemene Uitkering. Voorlopig is deze als p.m. op genomen.

Besluit	Omschrijving	Toelichting	I/S	2020	2021	2022	2023	Programma
7.34	Kinderopvang/VVE	Intensivering van het toezicht op kinderopvang	S	pm	pm	pm	pm	4
7.35	Veiligheid	Uitbreiding 0,5 fte ten aanzien van inzet op veiligheid en zorg (ondermijning)	S	-44.000	-44.000	-44.000	-44.000	4
		Totaal veiligheid		-44.000	-44.000	-44.000	-44.000	

4.4.5 Programma 5: Dienstverlening en bedrijfsvoering

Bij vaststelling van de begroting 2019 is besloten om het flexibel arbeidsbudget als bezuiniging in te leveren. In de praktijk blijkt dit niet werkzaam te zijn. Het college ziet een mogelijke formatieverlaging als een haalbare opgave en acht daarbij noodzakelijk om ook over een flexibel budget te kunnen beschikken. De werkgeverscommissie van uw Raad heeft besloten tot een voorstel van uitbreiding van de formatie van de griffie.

Besluit	Omschrijving	Toelichting	I/S	2020	2021	2022	2023	Programma
7.36	IBP	Provincie verwacht dat het Rijk voor het IBP een langere doorwerking verwacht dan aan middelen is bevoorschot. Vooralsnog stelt het Rijk dat de gemeenten de uitloop zelf dienen te financieren. In de meerjaren prognose zijn de IBP gelden als opbrengsten meegenomen en heeft er geen	S	pm	pm	pm	pm	5
7.37	Verlaging formatie	Het college gaat verkennen of op de overhead een formatieve besparing bereikt kan worden. Daarbij zullen ook de uitkomsten van de enquête naar de Regieorganisatie worden betrokken. De invulling op basis van de verkenning zal vanaf 2021 worden gerealiseerd en moet structureel € 150.000 opleveren.	S		150.000	150.000	150.000	5
7.38	Flexibel arbeidsbudget	Vanuit het verlagen van de formatie dient conform de wens van het college een flexibel arbeidsbudget ingevoerd te worden vanaf 2021 van t.b.v. € 50.000 waarmee de directie uitval door ziekte kan opvangen of aan nieuwe bestuurlijke wensen invulling te geven.	S		-50.000	-50.000	-50.000	5
7.39	Uitbreiding griffie 0,6 fte schaal 10	De werkgeverscommissie van de Raad heeft besloten om de formatie van de griffie uit te breiden met 0,6 fte	S	-48.838	-48.838	-48.838	-48.838	5
		Totaal overhead		-48.838	51.162	51.162	51.162	